

EEN BIOGASINSTALLATIE ALS STANDAARDUITRUSTING

De productie van hernieuwbare energie legt de Duitse landbouw geen windeieren. Biogasinstallaties, windmolens en zonnepanelen behoren op veel bedrijven tot de standaarduitrusting. Mais wordt geteeld voor de productie van biogas en elektriciteit. Twee derde van het Duitse koolzaad wordt verwerkt tot biodiesel. En toch braken de bruinkoolcentrales nog steeds vuile lucht uit. – Jacques Van Outryve

Een groot en welvarend land heeft veel energie nodig. Traditioneel haalt Duitsland zijn energie uit steenkool, bruinkool en kerncentrales. De Duitse overheid heeft beslist om haar kerncentrales te sluiten. Op langere termijn moeten ook de steen- en bruinkoolcentrales dicht. Duitsland zal geen moeite hebben om zijn CO₂-uitstoot te verminderen en aan zijn klimaatdoelstellingen te voldoen. Enkele elektriciteitscentrales vervangen zal volstaan. Landen die reeds de lange weg van hernieuwbare energie hebben afgelegd en hun energieproductie hebben 'verschoond' zullen het veel moeilijker hebben om bijkomende inspanningen te leveren. Steenkool wordt doorgaans ondergronds gewonnen. Bruinkool daarentegen wordt ook vandaag nog in open mijnen, zogenaamde dagbouw, ontgonnen. De vruchtbare grond wordt afgegraven en kan vele jaren later als het ware worden terugge-

legd, weliswaar 100 meter lager. De herstelling van het landschap was vroeger geen *issue*. Dat is nu anders. De open wonden in het landschap moeten door de eigenaar of uitbater van de mijn worden hersteld. Dat is een lange en dure operatie. De mijn moet worden toegedekt. Pioniersplanten zoals populieren en wilgen moeten de structuur van de grond herstellen en er weer leven in blazen. Er moet opnieuw humus zijn gevormd vooraleer de gronden weer in productie kunnen worden genomen. Het herstel duurt zeven jaar. Boeren staan in de rij om deze nieuwe grond te pachten of te kopen want in het Rijnland zijn de lössgronden, ook de nieuwe gronden, vruchtbaar en de vraag is groot. RWE Power is Duitslands grootste producent van energie en energiegrondstoffen. Het bedrijf is actief over heel Duitsland en verwerkt 30% van de Duitse elektriciteit, onder meer in bruinkoolcentrales in

het Rijnland. Voor de ontginning van bruinkool in het Rijnland is tot nog toe 290 km² of 29.000 ha gronden onteigend en ontgonnen. Ongeveer 200 km² van de terreinen is hersteld. Zowat 103 km² werd opnieuw akkerbouwland, 77 km² werd bos en 20 km² werden waterplassen of kregen een andere bestemming.

Hernieuwbare energie

Duitsers hebben dan ook iets met hernieuwbare energie want ze komen van ver en hebben nog een lange weg te gaan. Er wordt een beroep gedaan op de landbouw voor de productie van biomassa die kan worden omgezet in een bruikbare hernieuwbare energievorm. Energie- en industriële gewassen samen zijn goed voor 21% van het landbouwareaal. Daarvan zijn 2,2 miljoen ha energiewassen. 756.000 ha koolzaad is bestemd voor de productie van biodiesel. 0,9 miljoen ha, of 35% van alle geteelde mais, is niet

bestemd voor mens of dier maar voor de biogasinstallaties en productie van elektriciteit. Grote bedrijven kopen landbouwgronden op om maïs na maïs te telen voor de productie van biogas. Met de biogas wordt elektriciteit verwerkt. Zij trokken voor elke hectare bovendien Europese toeslagrechten. Daar heeft Europa een einde aan gesteld. Toeslagrechten zijn bij voorrang voor boeren bestemd. Ook veel boeren produceren hernieuwbare energie en beschikken over een biogasinstallatie op bedrijfsniveau. "Elektriciteit produceren is lucratief. Het inkomen is constant en beter dan de schommelende graan- of varkensprijzen", zegt Ralf Hickmann, een gewezen landbouwjournalist maar sinds enige tijd voltijds boer. Hij bouwde zijn eerste biogasinstallatie in 2002. Dat was pionierswerk want er was nog niet veel over biogas geweten. Het heeft een vijftal jaar geduurd om de stiel te leren en om de installatie goed af te stellen op de grondstoffen. Nu heeft hij twee biogasinstallaties op twee verschillende locaties, een van 900 kW en een van 500 kW. De ene werkt voor 50% op varkensmest afkomstig van eigen vleesvarkens (2000 stuks) en voor 50% op bijproduct van een verwerker van medicinale planten. Voor dit bijproduct wordt betaald. De andere werkt op basis van 50% zelf geteelde maïs (100 ha) en gedroogde kippenmest uit Nederland. Neen, Duitse boeren krijgen investeringssteun voor de bouw van hun biogasinstallatie maar ze worden betaald voor de elektriciteit die aan het net wordt geleverd, 20 eurocent/kWh voor de ene en 10 eurocent/kWh voor de andere installatie. Vanwaar dat verschil? "De ene installatie werkt op grondstoffen afkomstig van het eigen bedrijf of grondstoffen waarvoor niet is betaald. De 10 eurocent geldt voor elektriciteit afkomstig van biogas op basis van grondstoffen waarvoor de boer reeds door derden wordt vergoed. Van de ene installatie wordt ongeveer 470 kWh aan het net verkocht of ongeveer 4 miljoen kWh/jaar. Reken zelf uit wat mij dit opbrengt. Productie van elektriciteit is mijn belangrijkste *cash crop*."

Hij is ooit begonnen met oud brood en gebak van een bakkerijketen uit de buurt met 25 filialen te verwerken in de biogasinstallatie. Vandaag gaat het brood alleen nog naar de vleesvarkens onder de vorm van brijvoeding samen met soja, gerst en een kernvoeder. De varkensstal is ge-

deeltelijk gehuurd en gedeeltelijk in eigendom. Ralf Hickmann houdt er bijzondere vormen van samenwerking op na. Ook voor zijn akkerland wordt met andere boeren samengewerkt zodat de vele kleine perceeltjes die aan elkaar gelegen zijn gemakkelijk kunnen worden bewerkt. In Plaidt, deelstaat Rheinland-Pfalz, ligt immers zeer vruchtbare akkerbouwgrond maar de percelen zijn klein. Door die samenwerking kan 450 ha worden bewerkt, daar komen er dankzij een nieuwe samenwerking met een neef nog eens 250 ha bij. Op deze manier kunnen machines efficiënt worden ingezet. Het bedrijf maakt gebruik van gps en andere moderne technologieën. Voor het oude brood en gebak wordt 30 euro per ton betaald. De ene keer is het vooral wit,

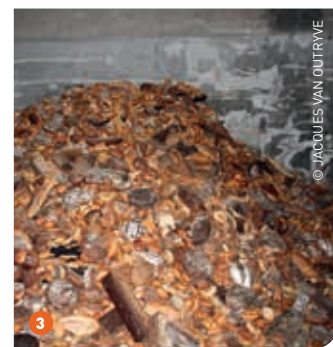
.....
De productie van elektriciteit als cash crop.

de andere keer meer bruin brood of oud gebak met kersen- of met aardbeienconfituur. En wat met de slagroom en de pudding?

"Het is dus wat zoeken en puzzelen om tot het beste rantsoen te komen", erkent Ralf. "Het is jarenlang gissen en missen geweest maar vandaag hebben we het goed in de vingers. Omdat brood een lager gehalte aan bruikbaar fosfor bevat en meer natrium moest de mineralenkern worden aangepast. Dat is gebeurd."

De varkens worden verkocht op een gewicht van 120 kg. De prijs bij ons bezoek in juli bedroeg 1,62 euro/kg ... De slotvraag, welke van de drie bedrijfstakken op het bedrijf het meest stabiel en dus ook op termijn lucratief is, de akkerbouw, de varkenshouderij of de biogas, hoefde niet meer te worden gesteld.

Nochtans wil hij investeren in de varkenshouderij op stro maar wacht hij nog even af hoe de politieke wind zal waaien met betrekking tot het dierenwelzijn vooraleer de stap te zetten. ■

1 Ralf Hickmann bij zijn biogasinstallatie die hem van een belangrijk gedeelte van zijn inkomen voorziet. 2 De varkensstal met vleesvarkens. Hickmann wil uitbreiden naar varkens op stro als de politiek en consument het vragen. Stro is voldoende voorhanden. 3 Oud brood en gebak van een bakkerijketen uit de buurt als varkensrantsoen.